

Податкова революція в АПК: економлячи на пільгах для аграріїв, можемо втратити українське село

Уряд планує податкову революцію в аграрному секторі. Справді, певні зміни в системі оподаткування аграріїв можуть посприяти більш збалансованому зростанню галузі. Однак пропонувані революційні кроки аж ніяк не допоможуть досягти бажаної мети. Як зробити, щоб і доходи бюджету збільшити, і уникнути ризиків, які неминуче несе пропонувана податкова революція? Аграрії мають відповідь на це питання.

Та ціна питання – 19 млрд. грн. Саме стільки втратять наші аграрії, якщо ініціатива Міністерства доходів і зборів, Міністерства фінансів та Міністерства економіки про позбавлення їх податкових преференції отримає підтримку у Верховній Раді.

Зрозуміла річ, що комусь доведеться покривати цю величезну за вітчизняними мірками суму. Адже аграрна галузь, як, зрештою, і будь-яка інша, не працюватиме задля збитків.

Вибір тут невеликий: або ж ми активніше почнемо вивертати свої кишені, або ж, як і раніше, платитиме держбюджет. Але біда в тому, що казни катастрофічно бракує грошей, і тому уряд намагається зекономити на всьому.

Звідси й намір Міндоходів, Мінфіну та Мінекономіки підготувати відповідний законопроект. Робиться це винятково для того, щоб ревізію оподаткування здійснити на законній підставі.

Аграріям намір уряду в черговий раз відкоригувати Податковий кодекс вочевидь не сподобався. І вони вирішили постояти за себе. Для початку 10 провідних профільних асоціацій агропромислового комплексу звернулися з відкритим листом до керівництва країни з жорсткою вимогою зберегти за АПК податкові привілеї. В іншому випадку, відзначалося в посланні, галузь позбудеться стиму-

лів для свого подальшого розвитку, а це негативно позначиться на загальному стані національної економіки.

Свої підписи під посланням поставили генеральний директор Української корпорації з виробництва м'яса на промисловій основі «Тваринпром» Сергій Гнатюк, президент Української аграрної конфедерації Леонід Козаченко, голова Аграрного союзу України Геннадій Новіков, президент Асоціації фермерів та приватних землевласників України Микола Миркевич, президент Асоціації «Український клуб аграрного бізнесу» Алекс Ліссітса, президент Асоціації «Союз птахівників України», голова ради директорів Асоціації «Союз комбікормників України» Олександр Бакуменко, виконавчий директор Європейської Бізнес Асоціації Ганна Дерев'янка, президент Американської торгівельної палати в Україні Хорхе Зукоскі, президент Асоціації виробників молока України Андрій Дикун, президент Української Зернової Асоціації Володимир Клименко.

Зазвичай, влада слабо реагує на подібні листи, але цей, визнають експерти, проігнорувати не зможе. Справа в тім, що під ним підписалися керівники громадських організацій, які в своїх лавах об'єднують 98% виробників сільгосппродукції. А це – реальна сила, з якою змушені будуть рахуватися як на Банковій, так і на Грушевського.

Невдоволені податковими новаціями аграрії не захотіли чекати реакції влади. Вони невідкладно провели прес-конференцію, тему якої визначили дуже красномовно – «Що зупинить сільське господарство – погода чи фіскальний тиск?»

Учасники заходу відзначали особливу роль агропромислового комплексу в національній економіці. Сьогодні частка сільського господарства та харчової промисловості у ВВП вже перевищила

НТП: ПРОБЛЕМИ ПОШУКИ ЗДОБУТКИ

20%. Усього в галузі зайнято 3,1 млн. осіб. З них найманими працівниками є близько 650 тис. осіб. А загалом сільське населення країни перевищує 14 млн. чоловік.

Тому, сказав під час прес-конференції Алекс Ліссітса, відміна спеціальних умов оподаткування негативно позначиться на стані галузі та розвитку сільських територій.

Сільгосппідприємства не є утриманнями держбюджету. Вони справно платять податки. Сумарно обсяги сплати податків та зборів аграрним сектором економіки перевищують 42 млрд. грн. Це суттєво перевищує бюджетну підтримку галузі. В умовах, що склалися, підкреслювали учасники прес-конференції, АПК виконує не лише важливу соціальну функцію, але й всіляко сприяє наповненню державного та місцевих бюджетів.

Згідно з офіційними даними, обсяг дотацій, якими користуються аграрії країн Євросоюзу, сьогодні складає 52 млрд. євро. І це, не рахуючи всіх інших преференцій, які вони мають. За інформацією Геннадія Новікова, у порівнянні з європейськими колегами українські аграрії отримують вдсятеро меншу держпідтримку. Це з урахуванням чинних податкових пільг. Якщо їх приберуть, різниця зросте до 100 разів.

– Можливо, ті, хто нині консулює уряд з приводу ухвалення тих чи інших рішень, - це люди, зорієнтовані сусіднім конкуруючим бізнесом на знищення власного товаровиробника, - припустив Геннадій Новіков.

Він також нагадав, що державна підтримка порівняно з минулим роком скоротилася в 13 разів. І це боляче позначилося, насамперед, на малих та середніх сільгоспвиробниках, які обмежені в доступі до кредитних ресурсів.

Багато підприємців, коли розпочинають свій бізнес чи вкладають кошти до існуючого виробни-

цтва, орієнтуються на чинне законодавство. Вони зацікавлені в тому, щоб правила гри залишалися стабільними. І щоразу, коли ці правила різко змінюються, такі дії викликають у них шок. Бо змінюються бізнес-плани, виникають проблеми з поверненням кредитів тощо.

Це те, що може загрожувати українському сільгоспвиробництву. -Якщо ми хочемо зупинити локомотив української економіки – сільське господарство, тоді можна ухвалювати це (податкове – ред.) рішення, – зазначив Геннадій Новіков.

Реальна загроза нависла над фіксованим сільськогосподарським податком. Тривалий час ним користуються малі та середні сільгоспвиробники. Обробляючи незначні площі, фермери не мають можливості утримувати бухгалтерів. Фіксований податок суттєво спрощує їх відносини з державою.

Віце-президент Асоціації фермерів та приватних землевласників України Віктор Шеремета переконаний, що «податкове навантаження призведе до того, що фермери поступово зникатимуть з теренів України». А зникнення фермерів, на його думку, призведе й до знищення українського села. Бо фермери створюють нові робочі місця, сприяють розвитку соціальної сфери.

Генеральний директор ПАТ «Бахмутський аграрний союз» Юрій Акневський, зі свого боку, нагадав, що чинний Податковий кодекс термін дії фіксованого сільськогосподарського податку не обмежує. Тому нема необхідності відмовлятися від нього. Як, зрештою, і від інших податкових пільг.

Юрій Акневський послався на досвід своєї холдингової компанії. Лише впродовж останніх п'яти років вона вдвічі збільшила обсяг продукції, яку випускає. І це, незважаючи на наслідки фінансової кризи, пік якої припав на 2008-2009 роки.

Сумарний обсяг продажів «Бахмутського аграрного союзу» торік склав 1,2 млрд. грн. На підприємстві працює 2,5 тис. чоловік. Усього з початку діяльності до нього інвестовано 800 млн. грн. Зараз до реалізації готується проєкт, який оцінюється у 300 млн. грн.

Варто відзначити, що сьогодні ПАТ «Бахмутський аграрний союз» є одним із провідних в Україні сільгосппідприємств. Та навіть воно може опинитися у складній ситуації, якщо буде ліквідований спеціальний режим оподаткування. Це призведе до різкого зниження рентабельності тієї ж свинини, на виробництві якої, зокрема, спеціалізується дане підприємство. За таких дій український сільгоспвиробник може втратити не

лише зовнішній, але й внутрішній ринок.

І це не просто слова. За інформацією Юрія Акневського, обсяг імпорту свинини 2012 року по відношенню до 2011 року виріс вдвічі. І склав 80% від усього валового виробництва всіма сільгоспвиробниками, за виключенням приватних садиб.

У серпні-вересні минулого року обсяг імпортової продукції перевищив обсяг внутрішнього товарного виробництва. «При цьому ціна розмитненої свинини була демпінговою. Вона була на 40% нижчою за рівень, що склався на внутрішньому ринку».

Торік на український ринок вперше потрапила норвезька свинина. І це при тому, що в цій північній країні всього лише близько 800 тис. свиней. За нашими вимірами, це небагато. Натомість, Норвегія примудрилася продати Україні 2,3 тис. тонн свинини.

Виходить, що країни Євро- та Митного союзу всіляко лобіюють інтереси своїх сільгоспвиробників, а українська влада не лише не захищає своїх, а навпаки, намагається перекласти на плечі українських аграріїв власні економічні прорахунки.

Коментуючи ситуацію, що склалася, заступник керівника проекту USAID «АгроІнвест» Олександр

Каліберда закликав утриматися від непродуманих та радикальних рішень у питанні перегляду податкового режиму в сільському господарстві. Існує ризик, що відміна чи різке скорочення податкових пільг для АПК може зупинити зростання галузі, не принести очікуваних податкових надходжень і навіть призвести до соціальних проблем. На його думку, відміна пільг може бути особливо болючою для дрібних та середніх господарств, яким в умовах зростаючої орендної плати за землю, регуляторного тиску та практично повної відсутності доступу до механізму кредитування і так живеться нелегко. Важливіше зосередити увагу та зусилля на створенні умов для подальшого зростання галузі: саме це і бюджетні надходження збільшить, і нових ризиків не створить.

Аграрії очікують від держави саме партнерських стосунків. І при цьому підкреслюють, що стабільне податкове законодавство є одним із важливих факторів стійкого розвитку галузі та економіки країни в цілому.

*Максим НАЗАРЕНКО,
Національний прес-клуб з аграрних
та земельних питань*

Польський досвід кредитування фермерів: наслідувати чи ні?

На прилавках багатьох наших супермаркетів можна побачити сільгосппродукцію, вироблену в Польщі. Її обсяги та асортимент постійно збільшуються, а якість, як визнають самі покупці, поліпшується. Як польські фермери, значна більшість із яких належить до розряду малоземельних, змогли нагодувати власну країну та успішно конкурувати на зовнішніх ринках? І чи можемо ми використати цей досвід? А якщо так, то що саме? Відповіді на ці запитання дають співробітники Проекту Міжнародної фінансової корпорації (IFC, Група Всесвітнього банку) «Розвиток агрофінансування в Україні», які недавно побували в сусідній країні. За результатами свого візиту вони підготували детальний звіт. Сьогодні ми пропонуємо його скорочений варіант.

НТП: ПРОБЛЕМИ ПОШУКИ ЗДОБУТКИ
НТП: ПРОБЛЕМИ ПОШУКИ ЗДОБУТКИ